

De ouderenzorg verandert in hoog tempo. Het BD onderzoekt wat dat betekent voor ouderen, mantelzorgers, professionals en vrijwilligers. Vandaag: technische snuffjes in de ouderenzorg.

Desirée Hobbelen: 'Mensen die nu op een gesloten afdeling zitten, kun je met techniek een stuk vrijheid teruggeven'

Stephanie Lowiessen: 'Ik zie weinig weerstand. Bewoners én medewerkers zien de mogelijkheden'

• Mevrouw Driessen en Desirée Hobbelen praten met zorgrobot Zora. BrabantZorg heeft twee van deze zorgrobots in huis. Een 'woont' op de afdeling voor dementerenden in Sint Joachim & Anna in Veghel. Voor de meeste bewoners is Zora elke dag weer nieuw. En elke dag weer reageren ze blij op de robot, die zingt, danst, vragen stelt en antwoord geeft. foto's Jeroen Appels/Van Assendelft

'Wat een lief ding is dat'

door **Lieke Mulder**

Een robot? Mevrouw Driessen begrijpt er niets van. Maar ze begrijpt heel veel niet meer. 'Ach, wat ben jij een lief ding', zegt ze vertederd tegen het 'wagentje' op tafel. Mevrouw Driessen is dementerend. Ze woont in Sint Joachim & Anna in Veghel en heeft sinds kort een kleine nieuwe huisgeenoot, Zora. Net zat Zora nog bewegingloos in een buggy bij het raam, maar nu ze wakker is, danst ze vrolijk op ta-

fel en zingt: *Ik krijg een heel apart gevoel van binnen...* van Corry Konings. Ja, als Zora wakker is, dan is ze een echte gangmaker. Ze brengt mensen in beweging én in vervoering. Zora kan - aangestuurd via de iPad - met bewoners communiceren. Ze laat mensen bewegen en praat met ze. Ze heeft een enorme aantrekkingskracht, legt manager Desirée Hobbelen uit: „Onze bewoners reageren heel alert op haar. Prachtig om te zien.”

Steeds vaker zetten zorginstellingen technologie in om de kwaliteit van leven van bewoners te vergroten.

Zora spreekt daarbij wel het meest tot de verbeelding. Bij BrabantZorg is het inmiddels gewoon dat bewoners op een aantal locaties met camera's geobserveerd worden, beeldhorloges dragen, *face-timen* op de iPad met familieleden of met gps gevolgd worden.

Stephanie Lowiessen houdt zich binnen BrabantZorg met nieuwe zorgtechnologie bezig: „Door middel van technologie wordt de kwaliteit van leven verhoogd, krijgen bewoners meer bewegingsvrijheid en wordt personeel ontlast. We willen dat mensen zo veel mogelijk regie over hun leven houden. Zorgtechnologie kan daarbij helpen.” Ze noemt als voorbeeld de gps: „Mensen met dementie kun je een gps-zendertje meegeven, dan is elk moment te achterhalen waar ze zijn. Vaak brengt alleen al het feit dat mensen met dementie weer naar buiten kunnen hen al meer rust. Ook werken we op sommige locaties met beeldhorloges. Dan gaat het horloge trillen en verschijnt bijvoorbeeld een plaatje van een boterham. 'Ah, etenstijd', zie je mensen denken en ze lopen dan naar de woonkamer om te eten.”

Het klinkt allemaal prachtig, maar je kunt al die zorgtechnologie ook anders uitleggen. Is het in de zorg zo slecht gesteld dat wij onze ouderen aan robots moeten overlaten? En moe-

Als het etenstijd is, verschijnt een plaatje van een boterham

ten medewerkers vrezen voor hun baan, als robots het werk overnemen?

Lowiessen: „We proberen met technologie het dagelijks leven te ondersteunen, maar zien het zeker niet als vervanging van personeel. Ik vind techniek, mits goed ingezet, vooral een verrijking. We hebben een innovatieprogramma rondom zorgtechnologie ontwikkeld. We kijken wat binnen de organisatie al aan zorgtechnologie wordt ingezet, wat mogelijk is en waar behoefte aan is. We vragen bewoners wat het precies is dat hen afhankelijk maakt. Dat moet je ontleden en kijken hoe je dit met technologie kunt ondersteunen. De meeste bewoners zien juist wel de mogelijkheden.”

Desirée Hobbelen: „Je moet geen dingen aanschaffen, enkel omdat die zo leuk zijn. Het moet wel een doel hebben. En natuurlijk is er soms argwaan. Dat begrijp ik. Medewerkers die vrezen voor hun baan, bewoners die vragen of een robot hen straks gaat wassen. Ik denk niet dat het zover komt. Persoonlijke aandacht blijft altijd het belangrijkste.”

In de woonkamer is Zora uitgedanst. Ze zwaait. Mevrouw Driessen zwaait vrolijk terug: „Dag hoor. Ik vond het leuk u te ontmoeten. Nu moet ik naar huis. Weet u waar mijn jas is?”

VOORBEELDEN VAN ZORGTECHNOLOGIE BIJ BRABANTZORG

- Leefcirkels, waarbij bewoners via gps gevolgd worden.
- Personenalarmering.
- Zorgrobot, zoals Zora en Paro, een sociale robot in de vorm van een jonge zeehond, gericht op communicatie en interactie met de gebruiker.
- Tover tafel: een tafel waarop beelden geprojecteerd worden en waarbij bewoners inter-

- actief aan de slag gaan.
- Beeldhorloges, die trillen en met pictogrammen de 'tijd' aangeven.
- Camera's om bewoners te observeren, waardoor ze minder vaak gestoord hoeven worden.
- Beeldzorg: bewoners kunnen bijvoorbeeld *face-timen* met familieleden en vrienden. Medewerkers komen dan met de iPad langs, waarop al contact met bij-

- voorbeeld het kleinkind is gelegd.
- Bewegingssensoren.
- Serious Gaming, zoals SilverFit, waarbij ouderen aangezet worden tot bewegen.
- Lichtsensoren ter bewoording van dag- en nachtorientatie.
- Medido: een apparaat dat een signaal geeft en medicijnen afgeeft, zodat mensen ze niet vergeten te nemen.